



Rijksinstituut voor Volksgezondheid  
en Milieu  
Ministerie van Volksgezondheid,  
Welzijn en Sport

# Vaccinatie tegen HPV *voor meisjes*

Rijksvaccinatieprogramma



# Waarom vaccineren tegen HPV?

Als je je laat vaccineren tegen HPV, ben je goed beschermd tegen baarmoederhalskanker. Elk jaar krijgen ongeveer 700 vrouwen baarmoederhalskanker. Jaarlijks overlijden 200 vrouwen aan deze ziekte.

## Wat is HPV?

HPV is de afkorting van humaan papillomavirus. Dit is het virus dat baarmoederhalskanker kan veroorzaken.

## Hoe kom je aan HPV?

HPV wordt overgedragen via seks. Bijna alle vrouwen krijgen ooit een HPV-infectie. En bijna altijd ruimt je lichaam dit virus weer zelf op. Soms lukt dat niet. Dan blijft het virus in je lichaam.

## Vaccineren: hoe gaat het in z'n werk?

Je krijgt de inenting in je bovenarm. Er zijn 2 inenting nodig om je goed te beschermen. Tussen de eerste en de tweede inenting zit 6 maanden. De inenting is gratis en wordt gedaan door de jeugdgezondheidszorg (JGZ) in jouw buurt.



.....  
Meer weten over HPV?

Ga naar [rijksvaccinatieprogramma.nl/hpv](https://rijksvaccinatieprogramma.nl/hpv)



## Werkt het echt?

Het HPV-vaccin beschermt je tegen 2 gevaarlijke HPV-varianten (type 16 en 18). Deze veroorzaken samen ongeveer 70% van alle gevallen van baarmoederhalskanker. Als je je laat inenten, ben je dus beter beschermd tegen baarmoederhalskanker. Maar het is geen 100% bescherming.

## Zijn er bijwerkingen?

De meeste meisjes krijgen spierpijn in de geprikte arm. Soms zijn meisjes even niet fit. Ze krijgen hoofdpijn, buikpijn of koorts. Maar die klachten zijn niet ernstig en duren een dag of iets langer.

## Waarom nu vaccineren?

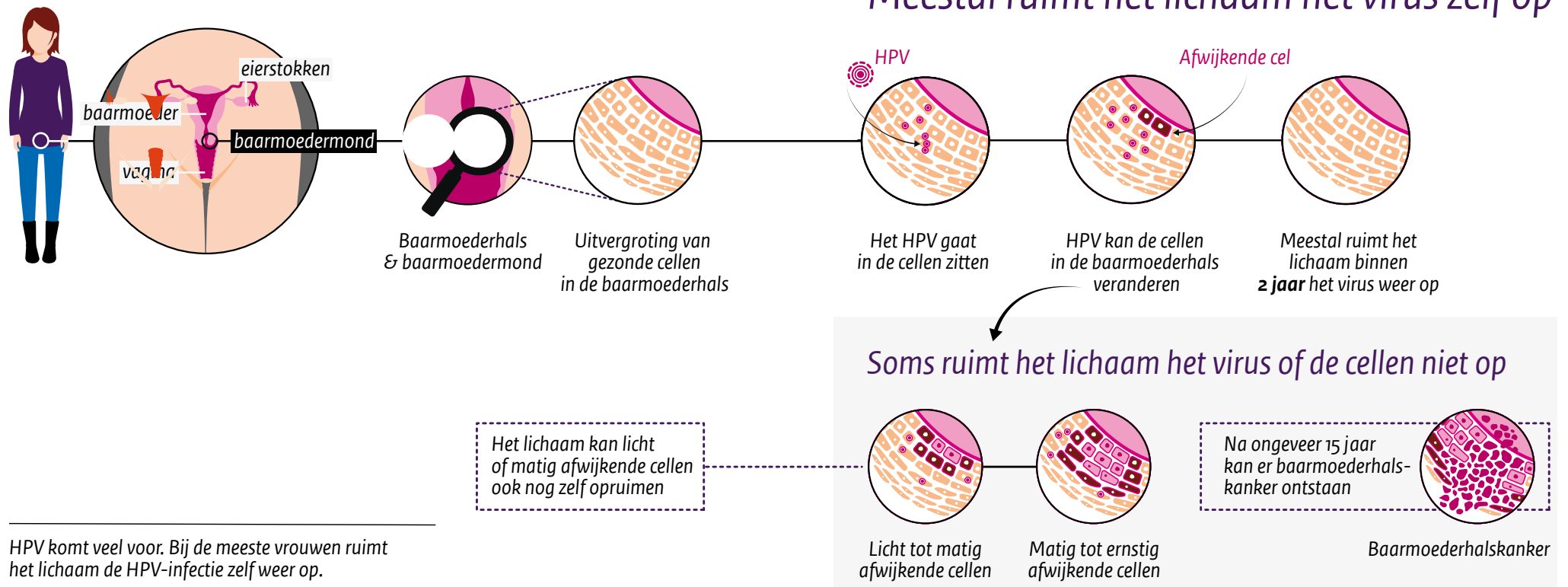
De inenting werkt het beste als je nog geen seks hebt gehad. Daarom worden meisjes ingeënt in het jaar dat ze 13 worden. De inenting werkt alleen als je nog geen HPV-infectie hebt. De vaccinatie werkt lang, daarom kun je het beste vaccineren voordat je seks hebt gehad. Bovendien heb je maar 2 prikken nodig op deze leeftijd. Als je start na je 15<sup>e</sup> verjaardag heb je 3 prikken nodig.

Als je een HPV-infectie hebt, ruimt het lichaam het virus meestal zelf weer op. Soms doet je lichaam dat niet. Dat werkt zo.

1. Je hebt seks. Je loopt een HPV-infectie op.
2. De cellen van je baarmoederhals worden besmet.
3. Meestal ruimt het lichaam het virus binnen 2 jaar zelf weer op.
4. Soms reageert je lichaam niet goed. Dan ontstaan afwijkende cellen in je baarmoederhals.
5. De afwijkende cellen blijven 10 tot 15 jaar zitten. Dan kan baarmoederhalskanker ontstaan.

Als je bent ingeënt tegen HPV, zorgt het vaccin dat je lichaam het virus opruimt. Dat werkt zo.

1. Door de inenting maakt je lichaam antistoffen aan.
2. Je hebt seks. Je loopt een HPV-infectie op.
3. De antistoffen zorgen ervoor dat je lichaam het virus vernietigt.
4. De antistoffen blijven in je lichaam waardoor je heel lang beschermd bent.
5. De cellen in je baarmoederhals blijven gezond.



# Weetjes

## Type 16 en 18

.....

Er zijn verschillende HPV-virussen. Type 16 en 18 zijn de gevaarlijkste. Deze veroorzaken samen ongeveer 70% van alle gevallen van baarmoederhalskanker. Als jij je laat inenten, ben je tegen deze 2 typen beschermd.

## Baarmoederhalskanker

.....

- Baarmoederhalskanker is niet erfelijk.
- Baarmoederhalskanker komt door een langdurige besmetting met HPV.
- Het duurt lang voordat HPV zich kan ontwikkelen tot baarmoederhalskanker, minimaal 10 tot 15 jaar.
- Lange tijd is er sprake van een voorstadium van baarmoederhalskanker. Door dit te behandelen kan voorkomen worden dat baarmoederhalskanker ontstaat.

## HPV

.....

- Bijna iedereen raakt een keer besmet met HPV.
- Je merkt het niet als je HPV hebt. HPV kun je oplopen door seks maar óók door huid-op-huidcontact in de schaamstreek. Een condoom beschermt dus niet volledig.
- HPV-infectie kan niet worden behandeld. Er zijn geen medicijnen voor.
- Meestal ruimt je lichaam HPV weer op binnen 2 jaar.
- Het is moeilijk te weten door wie en wanneer je besmet bent geraakt met HPV. Het kan wel 10 jaar geleden zijn dat je het virus kreeg.
- HPV kan cellen in de baarmoederhals veranderen. Dan kan een voorstadium ontstaan. Dit kan uiteindelijk tot baarmoederhalskanker leiden.

.....  
Meer weten over baarmoederhalskanker? Ga naar [bevolkingsonderzoekbaarmoederhalskanker.nl](http://bevolkingsonderzoekbaarmoederhalskanker.nl)



## Handig om te weten

---

- Ongeveer 8 op de 10 vrouwen die seksueel actief zijn, krijgen ooit een HPV-infectie.
- Door een HPV-infectie kun je baarmoederhalskanker krijgen.
- Omdat het vaccin niet 100% bescherming biedt, krijg je rond je 30<sup>ste</sup> jaar een uitnodiging voor het uitstrijkje.
- Jaarlijks krijgen 8.000 vrouwen een verwijzing naar de gynaecoloog voor vervolgonderzoek naar baarmoederhalskanker.
- Desondanks krijgen elk jaar zo'n 700 vrouwen in Nederland baarmoederhalskanker, ongeveer 200 vrouwen daarvan overlijden aan de ziekte.

## Gegevens over de vaccinatie

Sinds 2009 is de HPV-vaccinatie opgenomen in het Rijksvaccinatieprogramma. Dit programma beschermt alle kinderen in Nederland tegen infectieziekten. Het Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu, het RIVM, geeft informatie over de vaccinaties. Alle vaccinaties uit het Rijksvaccinatieprogramma zijn gratis en vrijwillig.

De vaccinaties worden op drie plaatsen vastgelegd: in het dossier van de jeugdgezondheidszorg, op je vaccinatiebewijs en bij het RIVM. Het RIVM gebruikt je gegevens om de kwaliteit van het programma goed in de gaten te houden, om herinneringen te kunnen sturen, om kopieën van het vaccinatiebewijs te kunnen verstrekken en om vast te stellen hoeveel jongeren in Nederland ingeënt zijn.

# Vaccineren werkt zo



## 1 DE BRIEF

Je krijgt thuis een uitnodiging om je te laten vaccineren. Bij de uitnodiging zit een brief van de jeugdgezondheidszorg. Daar staat in waar en wanneer de inenting is. Er zit ook een oproepkaart en vaccinatiebewijs in, plus deze folder.

## 2 VRAGEN

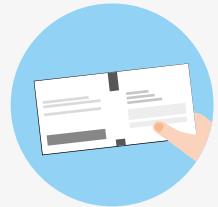
Heb je na het lezen van deze folder nog vragen? Stel ze aan jeugdgezondheidszorg waar je de inenting krijgt.



*“Ik wil baarmoederhalskanker voorkomen, daarom heb ik me laten vaccineren. Mijn ouders vonden het ook een goed idee.”*

## 3 NAAR DE JGZ

Neem de oproepkaart en het vaccinatiebewijs mee als je naar de jeugdgezondheidszorg gaat om je in te laten enten. Vertel het als je ziek bent geweest of als je medicijnen gebruikt.



## Daarom doe ik mee

*“De eerste prik deed wel pijn, want ik had mijn arm te strak gespannen gehouden. Als je hem gewoon laat hangen en even de andere kant uitkijkt, voel je er minder van.”*

#### 4 EERSTE INENTING

Je krijgt de inenting in je bovenarm.



*“Stel dat ik het niet doe en ik krijg over 20 jaar baarmoederhalskanker? Dat wil ik niet meemaken.”*

#### 5 TWEDE INENTING

De tweede inenting krijg je 6 maanden later.

Neem de tweede oproepkaart en het vaccinatiebewijs mee.

Ben je 15 jaar of ouder? Dan krijg je de tweede prik na een maand en de derde prik na een half jaar.



Gemma Kenter, gynaecoloog:

*“Ik raad ieder meisje aan om zich op tijd in te laten enten. De beste leeftijd is rond de 12 of 13 jaar omdat de meeste meisjes dan nog niet seksueel actief zijn en dus niet besmet met HPV. Er zijn veel misverstanden, maar neem van mij aan: deze inenting is net zo veilig als elke andere inenting.”*



# Vragen

## Kan je er onvruchtbaar van worden?

.....

Nee, de vaccinatie heeft geen enkele invloed op je hormonen en je voortplantingsorganen. Je kan dus niet onvruchtbaar worden van deze prik.

## Wat moet je doen als je de vaccinatie niet wilt?

.....

Je hoeft niets te doen, je kunt de uitnodiging weggooien. Je ontvangt nog wel één keer een herinnering. Die kan je ook weggooien als je niet mee wilt doen.

## Helpt het om een condoom te gebruiken?

.....

Condoms beschermen goed tegen de meeste seksueel overdraagbare aandoeningen (SOA's), maar helaas niet helemaal tegen HPV. HPV kan namelijk ook worden overgedragen als je huid-op-huid-contact in de schaamstreek hebt.

## Heb ik toestemming nodig van mijn ouders?



.....

Als je 12 jaar of ouder bent, mag je zelf beslissen of je de vaccinatie wilt. Maar het is beter om er thuis over te praten en samen te beslissen. Bij het vaccineren hoeft je vader of moeder niet aanwezig te zijn.

## Zijn er meisjes overleden door de vaccinatie?

.....

Nee, er is nooit iemand overleden door een HPV-vaccinatie. Ook niet in het buitenland.

## Ik heb seks gehad, heeft de inenting dan nog zin?



.....

Het allerbeste is om de vaccinaties te halen voor je seksueel actief wordt. HPV verspreidt zich namelijk via seks. Maar ook als je al wel seksueel contact gehad hebt, heeft het zin om je te laten vaccineren. De kans dat je op jonge leeftijd al beide varianten van het virus hebt opgelopen, is erg klein.

## Kan ik de HPV-vaccinatie over een paar jaar doen?



.....

Liever niet, het is belangrijk dat je de vaccinaties krijgt voordat je seksueel actief bent.

## Zijn er bijwerkingen op lange termijn?

.....

Sinds 10 jaar wordt de gezondheid van HPV-gevaccineerde meisjes zorgvuldig in de gaten gehouden. Er zijn geen lange termijn bijwerkingen gevonden of te verwachten. De verhalen op internet over ernstige blijvende bijwerkingen kloppen niet.

## Helpt de HPV-vaccinatie echt tegen baarmoederhalskanker?

.....

Uit onderzoek is gebleken dat de vaccinatie je beschermt tegen minimaal 70% van alle baarmoederhalskanker.

Meer informatie hierover kan je vinden op [rijksvaccinatieprogramma.nl/hpv](http://rijksvaccinatieprogramma.nl/hpv).

## Kan je chronisch vermoeid raken door de vaccinatie?

.....

Nee, langdurige vermoeidheid komt wel eens voor bij pubers en jongvolwassenen. Uit onderzoek blijkt dat het even vaak voorkomt bij gevaccineerde als bij niet gevaccineerde meisjes.

# Heb je last van een bijwerking?

Meld deze bij het Bijwerkingencentrum Lareb. [www.lareb.nl](http://www.lareb.nl).

## Lees de bijsluiter

Kijk op [rijksvaccinatieprogramma.nl/bijsluiters](http://rijksvaccinatieprogramma.nl/bijsluiters) voor de bijsluiter van de HPV-vaccinatie. Daarin lees je meer over het vaccin. Je kunt de bijsluiter ook vragen aan de arts of verpleegkundige die de vaccinatie geeft.

Dit is een uitgave van:

**Rijksinstituut voor Volksgezondheid  
en Milieu**

Postbus 1 | 3720 BA Bilthoven  
[rijksvaccinatieprogramma.nl](http://rijksvaccinatieprogramma.nl)

juni 2018

*De zorg voor morgen* begint vandaag